

MARTIN HEIDEGGER

OLIO

jastu valmistamisessa tai esiin-asettamisessa (*Her-stellen*), jossa muoto ja materia ja lopulta esine itse asetetaan johonkin käyttöön, jotain päämäärää silmälläpitäen. Kun tällaisessa asettamisessa 'puite' (*Ge-stell*) on se, joka "kokoaa" ihmisen asettamaan (*Stellen*) todellisuuden varannoksi omaan käyttöönsä (Ks. *Tekniikan kysyminen*, s. 35 ff), niin pelkän olion kohdalla "kokoavana" on neliyhteys (*Ge-viert*), joka kokoaa Neljä (*Vier*): maan ja taivaan, jumalat ja kuolevaiset. Tämä runollinen kuva maan ja taivaan, jumalien ja kuolevaisien yhteydestä on peräisin Hölderliniltä, jonka runouteen ja käsitykseen maailmasta kuin myös Heideggerin Hölderlin-tulkintaan, voi perehtyä sekä *Nuori voima*-lehden numerossa 4/96 että juuri ilmestyneen Hölderlinin *Leipä ja Viini*-runoelman avulla, joka sisältää myös laajan kommentaarin kyseisestä elegiasta.

Käsitys maan ja taivaan liitosta on kuitenkin myös aikaisempaa perua myyttisestä tavasta käsittää maailma. Heideggerin paluu myyttiin motivoituu ajattelusta, joka pyrkii jättämään maailman silleen (Ks. *Silleen jättäminen*) tapahtumisen avoimeksi paikaksi tai aukeamaksi (*Lichtung*), tai kuten Heidegger *Oliossa* ilmaisee: heijastusleikiksi (*Spiegel-Spiel*). Ajatus leikistä, joka juontaa juurensa pitkästä traditiosta Herakleitoksesta, Kantin ja Schillerin kautta Heideggeriin, ilmaisee maailman pakottoman rakentumisen ilman ennalta annettuja sääntöjä ja puitetta, jossa leikkiin osallistujat avautuvat toisilleen ja kokoavat toisensa yhteen leikin ääreen. Leikissä ei ole yhtä keskusta, vaan itse tapahtuva leikki heijastaa kaikkia leikkijöitä. Näin Heideggerin uudessa "kopernikaalisessa käänteessä" maailma ei ole enää subjektin kiertotähtenä, vaan tapahtuu omana piirileikkienään (*Reigen des Ereignens*) kuolevaisien myöntyessä yhteen maan, taivaan ja jumalien kanssa. Olio tapahtuu tästä leikistä. Se ei ole ihmisen asettama, vaan olioi omillaan.

Kirjallisuus

- Heidegger, M. *Hölderlin ja runouden olemus*. Suom. Miika Luoto. *Nuori voima* 4/96
- Heidegger, M. *Paluu*. Suom. Vesa Jaaksi. *niin & näin* 2/94.
- Heidegger, M. *Sein und Zeit*. Tübingen: Max Niemeyer 1986.
- Heidegger, M. *Silleen jättäminen*. Suom. Reijo Kupiainen. Filosofisia tutkimuksia Tampereen yliopistosta (XIX), Tampere 1991.
- Heidegger, M. *Taideteoksen alkuperä*. Suom. H. Sivenius. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Taide 1995.
- Heidegger, M. *Tekniikan kysyminen*. Suom. Vesa Jaaksi. *niin & näin* 2/94.
- Hölderlin, F. *Leipä ja Viini*. Suom. Teivas Oksala ja Risto Niemi-Pynttari. Jyväskylä: Kirjallisuuden laitos 1996, Julkaisuja 11.

Kaikki etäisyydet ajassa ja tilassa kutistuvat kokoon. Minne ennen oli viikkojen ja kuukausien matka, pääsee nyt lentokoneella yhdessä yössä. Minkä ennen sai parhaassa tapauksessa tietoonsa vuosien kuluttua tai ei koskaan, sen saa nykyään tietää radion välityksellä tuossa tuokiossa minä hetkenä hyvänsä. Elokuva paljastaa nyt avoimesti yhdessä minuutissa kasvien itämisen ja kasvun, jonka vuodenaajat kätkevät. Elokuva näyttää vanhimpien kulttuurien kaukaiset paikat kuin ne olisivat juuri nyt osa tämänpäiväistä katuliikennettä. Sitäpaitsi elokuva näyttää esittämänsä vielä siten, että se tuo yhtäaikaan nähtäväksi tallentavan koneen ja sitä käyttävän ihmisen tallentavassa työssä. Huippuna tälle kaiken mahdollisen kaukaisuuden poistamiselle on televisio, joka pian levittää kaikkialle ja hallitsee kaikkea kanssakäymisen järjestelmää.

Ihminen kulkee hyvin pitkiä matkoja hyvin lyhyessä ajassa. Hän jättää hyvin suuret etäisyydet taakseen ja näin ollen tuo kaiken eteensä erittäin lähelle.

Mutta kaikkien etäisyyksien äkillinen poistaminen ei tuo mukanaan läheisyyttä, sillä läheisyys ei ole etäisyyden vähäistä määrää. Mikä etäisyydeltään on lähinnä meitä, elokuvassa kuvan kautta, radiossa äänen kautta, voi jäädä meistä kauaksi. Mikä etäisyydeltään on äärettömän kaukana, voi olla meitä lähellä. Lyhyt etäisyys ei ole vielä läheisyyttä. Pitkä etäisyys ei ole vielä kaukaisuutta.

Mitä on läheisyys, jos se pysyy poissa, vaikka erittäin pitkät etäisyydet supistuvat erittäin lyhyiksi? Mitä on läheisyys, jos etäisyyksien uupumaton poistaminen jopa torjuu sen? Mitä on läheisyys, jos sen puuttuessa myös kaukaisuus pysyy poissa?

Mitä tapahtuu, jos poistettaessa suuria etäisyyksiä kaikki pysyy yhtä kaukana ja yhtä lähellä? Mikä on tämä yhdenmukainen, missä mikään ei ole kaukana eikä lähellä, ikään kuin ilman välimatkaa?

Kaikki huuhtoutuu yhdenmukaiseen välimatkattomuuteen. Miten? Eikö yhdistyminen välimatkattomuuteen ole vieläkin pelottavampaa kuin kaiken särkyminen?

Ihminen tuijottaa siihen, mitä ydinpommin räjähdysten myötä voisi tapahtua. Hän ei näe että ydinpommi ja sen räjähtäminen ovat vain lopullinen purkauma siitä, mikä on jo kauan ollut tulossa ja tapahtunut. Puhumattakaan yksittäisestä vetypommitusta, jonka räjähdysten aiheuttava sytyke voisi pisimmälle ajateltuna riittää tuhoamaan kaiken elämän maan päällä. Mitä tämä neuvoton pelko vielä odottaa, jos hirvittävä on jo tapahtunut?

Hirvittää on kaikki se, mikä asettaa kaiken, mikä on, ulos entisestä olemuksestaan. Mitä on tämä hirvittävä? Se näyt-

täytyy ja kätkeytyy tavalla, *jolla* kaikki on läsnä, niin että kaikesta etäisyyksien ylittämisestä huolimatta jää pois sen läheisyys, mikä on.

Miten on läheisyyden laita? Miten voimme tietää sen olemuksen? Näyttää siltä, että läheisyyttä ei voi välittömästi löytää. Tämä onnistuu pikemminkin siten, että jäljitämme sitä, mikä on läheisyydessä. Läheisyydessämme on sellaista, jota tapaamme kutsua olioiksi. Mitä sitten on olio? Ihminen on tähän saakka ajatellut oliota oliona yhtä vähän kuin läheisyyttä. Ruukku on eräs olio. Mitä on ruukku? Sanomme, että se on astia, sellainen joka sisältää jotakin muuta. Pohja ja reunat ovat ruukussa sisältävää. Tähän sisältävään voidaan samalla tarttua kädensijasta. Ruukku on astiana jotakin, joka on itsessään, kantaa itsensä. Tämä itsensä kantaminen [Insichstehen]¹ luonnehtii ruukkua jonakin itsenäisenä [Selbständige]. Itsenäisen itsekantavana [Selbststand] ruukku eroaa esineestä [Gegenstand].² Itsenäinen voi tulla esineeksi, kun me representoimme [vorstellen]³ sen itsellemme, on se sitten välittömässä havainnoimisessa tai muistelevassa havainnollistamisessa. Olion oliomaisuus ei kuitenkaan perustu siihen, että se on representoitu esine, eikä sitä ylipäätään voi määrittää esineen esineellisyydestä käsin.

Ruukku pysyy astiana representoimme sitä tai emme. Astiana ruukku on itsessään. Mitä sitten tarkoittaa, että sisältävä on itsessään? Määrääkö se, että astia kantaa itsensä, ruukun jo olioksi? Ruukku on kuitenkin astiana vain siinä määrin kun se on saatettu kantamaan. Tämä kuitenkin tapahtui ja tapahtuu asettamisessa [Stellen], nimittäin valmistamisessa [Herstellen]⁴. Savenvalaja tekee saviruukun nimenomaan sitä varten valikoidusta ja muokatusta maasta. Ruukku muodostuu siitä. Sen avulla mistä ruukku on rakentunut, se voi myös seistä maan päällä, joko välittömästi tai pöydän ja penkin kautta välillisesti. Se mikä tällaisessa valmistamisessa rakentuu on itsensä kantavaa. Jos käsitämme ruukun valmistetuksi astiaksi, niin ymmärrämme sen, siltä näyttää, olioksi eikä pelkäksi esineeksi.

Vai ajattelemmeko ruukkua nytkin vielä myös esineenä? Epäilemättä. Tosin sitä ei enää pidetä vain pelkän representaation kohteena. Mutta sen sijaan se on esine, jonka valmistaminen asettaa tänne meidän luoksemme, meitä vastapäätä ja vastaan. Itsensä kantaminen näyttää luonnehtivan ruukkua oliona. Todellisuudessa ajattelemme itsensä kantamista kuitenkin valmistamisesta käsin. Itsensä kantaminen on sitä, mihin valmistamisella pyritään. Mutta itsensä kantamista ajatellaan aina myös esineellisyydestä käsin, vaikkakaan valmistetun olemisen vastapäätä ei enää perustu pelkkään representaatioon.

Kuitenkin esineen ja itsekantavan esineellisyydestä ei johdu tietä olion oliomaisuuteen.

Mikä oliossa on oliomaista? Mitä on olio sinänsä [an sich]? Pääsemme vasta silloin olioon sinänsä, kun ajattelumme on ensiksi kerran saavuttanut olion oliona.

Ruukku on olio astiana. Tosin tämä sisältävä tarvitsee valmistamisen. Mutta se, että savenvalaja valmistaa ruukun, ei millään tavoin määrää sitä, mikä ruukulle on ominaista sikäli kun se on ruukkuna. Ruukku ei ole astia koska se on valmistettu, vaan ruukku oli valmistettava koska se on tämä astia.

Valmistaminen sallii ruukun tosin tulla omanlaatuiseksi. Mutta se mikä ruukun olemuksessa on omanlaatuistaan, ei ole sitä milloinkaan yksinomaan valmistamisesta johtuen. Itseensä nojaava ruukku ei liity valmistamiseen, vaan se on käsitettävä sellaiseksi, joka on kerännyt itsensä ruukussa yhteen. Valmistamisen tapahtuessa on ruukun tosin ensin näytettävä ulkomuotonsa valmistajalle. Mutta tämä itsensänäyttävä, ulkomuoto (*ειδος, idea, eidos, idea*) luonnehtii ruukkua vain suhteessa, jossa astia valmistettavana on vastapäätä valmistajaa.

Sitä, mitä tältä näyttävä astia kuitenkin tänä ruukkuna on, mitä ja miten ruukku tänä ruukku-oliona *on*, ei koskaan voida saada tietää, saati sitten oikealla tavalla ajatella suhteessa ulkomuotoon (*idea, idea*). Siksi Platon, joka representoi läsnäolevan läsnäolevuutta ulkomuodosta käsin, ajatteli olion olemusta yhtä vähän kuin Aristoteles ja kaikki myöhemmät ajattelijat. Pikemminkin Platon koki, myöhemmälle ajalle ratkaisevasti, kaiken läsnäolevan esiinasetettavana esineenä. Me sanomme esineen sijasta tarkemmin esillä seisova. Esillä-seisovan [Her-Stand] täydessä olemuksessa vallitsee kahdenlainen esillä-seisominen [Her-Stehen]. Ensinnäkin esillä-seisominen siinä mielessä, että esillä-seisova on jostakin syntyisin: se joko tuo itsensä esiin tai asetetaan esiin. Toiseksi esillä-seisomisessa on kyse esiintuodun asettumisesta jo läsnäolevan kätkeytymättömyyteen.

Mutta jos läsnäolevaa representoidaan esillä seisovana tai esineenä, emme saavuta oliota oliona. Ruukun oliomaisuus perustuu siihen että se on astia. Me huomaamme astian sisältävän, kun täytämme ruukun. Ruukun pohja ja reunat ilmeisesti ottavat tehtäväkseen vetämisen. Hissukseen vain! Kun täytämme ruukun viinillä, kaadamme viinin reunoille ja pohjaan? Kaadamme viinin korkeintaan reunojen väliin pohjan päälle. Reunat ja pohja ovat astiassa täysin läpipäästämättömiä. Mutta läpipäästämätön ei ole vielä sisältävä. Jos täytämme ruukun, kaatamisessa valua aines virtaa tyhjiin ruukkuun. Tyhjä osa on astian sisältävä puoli. Tyhjä osa, tämä ruukussa oleva tyhjyys [Nichts] on se, mitä ruukku on sisältävänä astiana.

Mutta ruukku muodostuu toki reunoista ja pohjasta. Sen avulla mistä ruukku

on muodostunut se pysyy pystyssä. Mitä olisi ruukku, joka ei pysyisi pystyssä? Vähintäänkin epäonnistunut ruukku, siis kylläkin vielä ruukku, nimittäin sellainen, joka tosin sisältäisi, mutta kuitenkin jatkuvasti kaatuvana antaisi sisällön valua ulos. Kuitenkin vain astia voi vuotaa tyhjiin.

Reunat ja pohja, joista ruukku muodostuu ja joiden avulla ruukku pysyy pystyssä, eivät varsinaisesti ole sisältävä puoli. Mutta jos nämä ovat

ruukun tyhjän osan varassa, silloin savenvalaja, joka rakentaa dreijalla reunat ja pohjan, ei varsinaisesti valmista ruukua. Hän muovaa vain savea. Ei — hän muovaa tyhjän osan. Sitä varten, siihen ja siitä hän muovaa savea hahmoksi. Savenvalaja tarttuu ensin ja aina tyhjän osan sisältämättömään puoleen ja valmistaa sen sisältäväksi puoleksi astian muotoon. Ruukun tyhjä osa määrää jokaista valmistamiseen käytettävää otetta. Astian oliomaisuus ei perustu millään tavoin ainekseen, josta astia muodostuu, vaan tyhjiin osaan, joka sisältää.

Mutta onko ruukku todella tyhjä?

Fysikaalinen tiede vakuuttaa meille, että ruukku on täytetty ilmalla ja kaikella, minkä ilman seos muodostaa. Annoimme pettää itseämme puolirunollisella tarkastelutavalla, kun vetosimme ruukun tyhjiin osaan määritelläksemme sen sisältävän puolen.

Kuitenkin heti kun ryhdymme tieteellisesti tutkimaan todellista ruukkuu todellisuutensa suhteen, näyttäytyy asia laita toisin. Kun kaadamme viiniä ruukkuun, niin ainoastaan ilma, joka jo täyttää ruukun, poistuu ja korvautuu nesteellä. Ruukun täyttäminen tarkoittaa tieteelliseltä kannalta täytteen vaihtumista toiseen.

Nämä fysiikan tiedot ovat oikeita. Niiden avulla tiede representoi jotakin todellista, minkä mukaan se objektiivisesti suuntautuu. Mutta — onko tämä todellinen ruukku? Ei. Tiede löytää aina vain sen, minkä *tieteen* representaation tapa on etukäteen sallinut tieteelle mahdollisena kohteena.

Sanotaan, että tieteen tieto on pakottavaa. Aivan. Mistä sitten sen pakottavuus muodostuu? Meidän tapauksessamme pakosta luopua viinillä täytetystä ruukusta ja asettaa sen tilalle ontelo, jossa neste leviää. Tiede tekee ruukku-oliosta jonkin mitättömän, sikäli kuin se ei hyväksy olioita mitäksi sille, mikä on todellista.

Omalla alueellaan, siis kohteidensa alueella pakottava tieteen tieto on tuhonnut oliot olioina jo kauan ennen kuin ydinpommi räjähti. Sen räjähdys vain järeällä tavalla vahvistaa kaikkia järeitä tapahtumia, jotka jo pitkään ovat tuhonneet oliota: se vahvistaa sitä, että olio oliona pysyy mitättömänä. Olion oliomaisuus pysyy kätkeytyneenä, unohdettuna. Olion olemus ei tule koskaan näkyviin, eli puheeseen. Tämä tarkoittaa puhetta olion tuhoamisesta oliona. Tuhoaminen on niin kaameaa, koska se tuo mukanaan kaksinaisen verhon: ensinnäkin käsityksen, että tiede ennen kaikkea muuta kokemusta saa selville todellisen omassa todellisuudessaan, ja toiseksi vaikutelman, että oliot ikään kuin voisivat yhtä kaikki olla oliota todellisen tieteellisestä tutkimuksesta huolimatta, mikä edellyttäisi, että oliot ylipäättään olisivat jo olleet olevia [wesende]⁵ olioita. Mutta jos oliot olisivat jo näyttäneet olioina oliomaisuudessaan, olisi olion oliomaisuus paljastunut. Tämä olisi vaatinut ajattelua. Todellisuudessa olio oliona jää kuitenkin kielletyksi, mitättömäksi ja tässä merkityksessä tuhotuksi. Tämä tapahtui ja tapahtuu niin olennaisesti, että olioita ei enää sallita, mutta myöskin niin, että oliot eivät ole kyenneet ylipäättään vielä koskaan näyttäytymään ajattelmiselle olioina.

Mihin perustuu olion näyttäytymättömyys oliona? Onko ihminen ainoastaan lyönyt laimin representoida oliota oliona? Ihminen voi lyödä laimin vain sitä, mikä hänelle on valmiina osoitettu tehtäväksi. Ihminen voi representoida, yhdentekevää millä tavoin, vain sellaista, mikä ensin itsestään valaisee itsensä ja on näyttänyt hänelle mukanaan tuomassaan valossa.

Mutta mitä nyt on olio oliona, kun sen olemus ei vielä koskaan ole kyennyt näyttäytymään?

Eikö olio vieläkään ole tullut tarpeeksi läheisyyteen, niin ettei ihminen ole vieläkään oppinut arvostamaan riittävästi oliota oliona? Mitä on läheisyys? Tätä jo kysyimme. Saadak-

semme tietää sen, kysyimme ruukkuu läheisyydessä.

Mihin perustuu ruukun ruukkumaisuus? Olemme menettäneet sen yhtäkkiä näkökentästämme, nimittäin sinä hetkenä, jolloin tunkeutui esiin vaikutelma, että tiede pystyy antamaan meille selityksen todellisen ruukun todellisuudesta. Representoimme astian vaikuttavaa osaa, sen sisältävää puolta, tyhjiä osaa, ilmalla täytettynä ontelona. Fysikaalisesti ajateltuna tyhjä on todella sitä: mutta näin ei ole ruukun tyhjän osan kohdalla. Emme antaneet ruukun tyhjän osan olla *ruukun* tyhjä osa. Emme pitäneet silmällä sitä, mikä astiassa on sisältävä puoli. Emme ajatelleet miten sisältävä puoli itse on. Siksi meiltä pakosta jäi huomaamatta myös se, mitä ruukku sisältää. Viinistä tuli tieteelliselle representaatiolle pelkkä neste ja tämä kaikkialla mahdolliseksi yleiseksi aineiden yhdistelmälaksiksi. Emme miettineet sitä, mitä ruukku sisältää ja kuinka se sisältää.

Miten ruukun tyhjä osa sisältää? Se sisältää, kun se ottaa vastaan sen mitä kaadetaan. Se sisältää säilyttämällä vastaanotetun. Tyhjä osa sisältää kahdella tapaa: vastaanottaen ja säilyttäen. Sana “sisältää” on siksi kaksimerkityksinen. Kaadoksen vastaanottaminen ja säilyttäminen kuuluvat kuitenkin yhteen. Mutta niiden ykseys määrätään tyhjentämisestä käsin, mihin ruukku ruukkuna on sovitettu. Tyhjän osan kaksinaisen sisältävä puoli perustuu tyhjentämiseen. Tällaisena sisältävä osa on varsinaisesti sellainen kuin se on. Ruukusta tyhjentäminen on juoman laskemista. Kaadoksen laskemisessa ilmenee astian sisältävä puoli. Sisältävä puoli tarvitsee tyhjiä osaa sellaisena, joka sisältää. Sisältävän tyhjän osan olemus on kerätty yhteen juoman laskemiseen. Mutta juoman laskeminen on enemmän kuin pelkkää anniskelua. Juoman laskeminen, jossa ruukku on ruukku, kerää itseensä kaksinaisen sisältävän puolen ja tyhjentämisen. Kutsumme vuorien [Berge] yhteenkerääntymää vuoristoksi [Gebirge]. Ruukun kaksinaisen sisältävä puoli on kerääntynyt yhteen tyhjentämisessä. Vasta tämä yhteenkerääntymä, joka on yhdessä, muodostaa juoman laskemisen [Schenken] koko olemuksen. Kutsumme tätä yhteenkerääntymää lahjaksi [Geschenk]. Ruukun ruukkumaisuus on kaadoksen lahjassa. Myös tyhjä ruukku säilyttää olemuksensa lahjasta, vaikka tyhjä ruukku ei salli anniskelua. Mutta tämä sallimattomuus kuuluu ruukulle ja vain ruukulle. Sitä vastoin viikate tai vasara ovat kykenemättömiä tähän juoman laskemisen sallimattomuuteen.

Kaadoksen lahja voi olla siemaus. Kaados antaa vettä, se antaa viiniä juotavaksi.

Lahjan vedessä oleilee lähde. Lähteessä oleilee kivi, joka ottaa vastaan maan [Erde] tumman uinahduksen ja taivaan [Himmel] sateen ja kasteen. Lähteen vedessä oleilee taivaan ja maan häät. Häät oleilee viinissä, jonka antavat viiniköynnöksen hedelmät, joissa maan ravitsevuus ja taivaan aurinko ovat uskottu toisilleen. Veden lahjassa ja viinin lahjassa oleilevat kulloinkin taivas ja maa. Mutta kaadoksen lahja on ruukun ruukkumaisuus. Ruukun olemuksessa oleilevat maa ja taivas.

Kaadoksen lahja on siemaus kuolevaisille [Sterblichen]. Se virvoittaa heidän janoaan. Se virkistää heidän joutoaikaansa. Se ilahduttaa heidän seuraelämäänsä. Mutta ruukun lahja lahjoitetaan toisinaan myös pyhitykseksi. Jos kaados on pyhitykseksi, se ei tyydytä janoa. Se tyyntyyttää ja kohottaa juhlanviettoa. Nyt kaadoksen lahjaa ei lahjoiteta viinituvassa eikä lahja ole siemaus kuolevaisille. Kaados on kuolemattomille jumalille lahjoitettu juoma-uhri. Kaadoksen lahja juoma-uhri on varsinainen lahja. Pyhitetyn juoma-uhriin laskemisessa oleilee kaatava ruukku juomaa laskevana lahjana. Pyhitetty juoma-uhri on se, mitä sana “kaados” varsinaisesti nimeää: vuodatus [Spende] ja uhri. “*Guß*”, “*gießen*”

ovat kreikaksi *χεειν* (*kheein*), indogermaaniksi *ghu*. Se tarkoittaa: uhrata. Kaataminen on sitä, missä uhraaminen tulee varsinaisesti täytetyksi, riittävästi ajatelluksi ja oikein sanotuksi: vuodattaa, uhrata ja siksi laskea juomaa. Mutta yksin sen vuoksi kaataminen voi, niin pian kun sen olemus kiihtuu, tulla pelkäksi lasiin kaatamiseksi ja anniskeluksi, kunnes se lopulta häviää tavanomaisessa anniskelupaikassa. Kaataminen ei ole pelkkää täyttämistä ja tyhjentämistä.

Kaadoksen lahjassa, joka on juoma, oleilevat tapansa mukaan kuolevaiset. Kaadoksen lahjassa, joka on juoma-uhri, oleilevat tapansa mukaan jumalat [Göttlichen], jotka saavat juoman laskemisen lahjan takaisin vuodatuksen lahjana. Kaadoksen lahjassa oleilevat kulloinkin eri tavalla kuolevaiset ja jumalat. Kaadoksen lahjassa oleilevat maa ja taivas. Kaadoksen lahjassa oleilevat yhdessä maa ja taivas, jumalat ja kuolevaiset. Nämä Neljä [Vier] kuuluvat, itsestään käsin yksimielisinä, yhteen. Ne on, kaikkea läsnäolevaa edeltäen, taitettu kokoon yhteen neliyhteyteen [Geviert]⁶.

Kaadoksen lahjassa oleilee Neljän yhteentaitos [Einfalt]⁷.

Kaadoksen lahja on lahja, sikäli kuin se viivyyttää maata ja taivasta, jumalia ja kuolevaisia. Viipymisessä ei tietenkään ole nyt enää kyse siitä, että pidetään kiinni käsilläolevasta. Viipyminen tapahtuu. [Verweilen ereignet] Se tuo kaikki Neljä omaan valoonsa. Tästä yhteentaitok-

sesta ne ovat uskotut toisilleen. Tässä yhteenkuuluvuudessa sopuisina ne ovat kätkeytymättömiä. Kaadoksen lahja viivyyttää kaikkien Neljän neliyhteyden yhteentaitosta. Mutta lahjassa ruukku on ruukku. Lahja kerää yhteen sen mikä juoman laskemiseen kuuluu: kaksinaisen sisältämisen, sisältävän puolen, tyhjän osan ja tyhjentämisen vuodattamisena. Lahjassa yhteenkerätty kerääntyy

itse tapahtuen viivyyttämään neliyhteyttä. Tämä monimuotoisesti yksinkertainen yhteenkerääminen on ruukun olenta [Wesende]. Saksan kieli sanoo vanhalla sanalla, mitä yhteenkerääminen on. Se on: *thing*. Ruukun olemus on yhteentaitetun neliyhteyden puhtaasti juomaa laskeva yhteenkerääminen hetkeen. Ruukku on oliona. Ruukku on ruukku oliona. Mutta miten olio on? Olio olioi [Das Ding dingt]. Olioiminen kerää yhteen. Se kerää, neliyhteyden tapahtuessa, neliyhteyden johonkin kulloinkin hetkelliseen: tähän, tuohon olioon.

Näin koetulle ja ajattelulle ruukun olemukselle annamme nimen olio. Nyt ajattelemme tätä nimeä olion ajatellusta olemuksesta, olioimisesta neliyhteyden yhteenkeräävänä tapahtuvana viivyyttämisenä. Muistutamme kuitenkin samalla vielä muinaisyläsaksalaisesta sanasta *thing*. Tämä kielihistoriallinen viittaus johdattaa helposti siihen, että ymmärrämme väärin tavan, jolla nyt ajattelemme olion olemusta. Voisi näyttää siltä, että ajattelemamme olion olemus ikään kuin kierretään ulos sanan *thing* satunnaisesti siepatusta sanamerkityksestä. Nousee epäily, että nyt tavoiteltu kokemus olion olemuksesta olisi perustettu mielivaltaiselle etymologiselle leikkittelylle. Pian lujittuu ja tulee yleiseksi käsitys, että tässä vain käytetään hyväksi sanakirjaa sen asemesta, että mietitään olemuksen todellista laitaa.

Kyse on kuitenkin sellaisten pelkojen vastakohdasta. Muinaisyläsaksalainen sana *thing* tarkoittaa kylläkin yhteenkeräämistä, nimittäin yhteenkerääntymistä neuvottelemaan puheena olevasta asiasta, visaisesta kysymyksestä. Sen mukaan vanhat saksalaiset sanat *thing* ja *dinc* tulevat nimiksi asialle; ne sanovat kaiken mikä jollakin tapaa on lähellä ihmistä, mikä koskee ihmistä, mikä näin on puheena. Roomalaiset sanovat puheena olevasta *res*; *ειρω*, *eiro* (ρητος, ρητρα, ρημα, *rhetos*, *rhetra*, *rhema*) tarkoittaa kreikaksi: puhua jostakin, neuvotella siitä. *Res publica* ei tarkoita valtiota, vaan sitä mikä julkisesti koskee jokaista kansassa, mikä hänet "omistaa" ja mistä sen takia neuvotellaan julkisesti.

Vain koska *res* tarkoittaa sitä, mikä koskee jotakin, se voi tulla sanaliittymiksi *res adversae*, *res secundae*. Edellinen on se, mikä koskee ihmistä estäen, jälkimmäinen se mikä ohjaa ihmistä suotuisasti. Sanakirja kääntää sanan *res adversae* tosin aivan oikein sanalla epäonni ja sanan *res secundae* sanalla onni. Sanakirja kertoo kuitenkin vähän mitä sanat ajatellen puhuttuna sanovat. Siksi tässä ja muissa tapauksissa ei tosiasiassa ole kyse siitä, että ajattelemisemme elää etymologiasta, vaan että etymologian on ensin mietittävä sen olemuksen todellista laitaa, minkä sanat sanoina epäsuorasti sanovat.

Roomalainen sana *res* ilmaisee sen, mikä koskee ihmistä, asian, kiistan, tapauksen. Siksi roomalaiset käyttävät myös sanaa *causa*. Se ei varsinaisesti eikä ennen kaikkea tarkoita syytä. *Causa* tarkoittaa tapausta ja siksi myös sellaista, mikä on se asianlaita, että jokin tapahtuu ja on odotettavissa.

Vain koska *causa*, melkein samanmerkityksisenä kuin *res*, tarkoittaa tapausta, voi sana *causa* vastedes päätyä syyn merkitykseen kausaliteetin mielessä. Vanhasaksalainen sana *thing* ja *dinc*, tarkoittaen yhteenkerääntymistä asian pohtimiseksi, on sopivampi kuin mikään muu asianmukaisesti kääntämään roomalaisen sanan *res*, se mikä koskee jotakin. Mutta roomalaisesta vastineesta sanalle *res*, nimittäin sanasta *causa* (merkityksessä tapaus ja asia), tulee roomalainen *la cosa* ja ranskalainen *la chose*; sanomme: olio. Englanti on säilyttänyt sanassa *thing* vielä roomalaisen sanan *res* täyden nimeävän voiman: *he knows his things*, hän on perillä "asioistaan", siitä mikä häntä koskee; *he knows how to handle things*, hän tietää miten asioita pitää käsitellä, eli sitä, mistä jokaisessa erityistapauksessa on kysymys; *that's a great thing*, se on suuri

(hieno, tavaton, suurenmoinen) asia, eli jotakin itsestä tulevaa ja ihmiseen liittyvää.

Mutta tässä lyhyesti käsitelty sanojen *res*, *Ding*, *causa*, *cosa* ja *chose*, *thing* merkityshistoria ei ole mitenkään ratkaisevaa, vaan kokonaan muu, jota tähän saakka ei vielä olla ollenkaan ajateltu. Roomalainen sana *res* nimeää sen, mikä jollakin tapaa koskee ihmistä. Se, mikä *res*'ä on reaalista, koskee meitä. *Res*'in ilmaisema *realitas* koettiin roomalaisittain jotakin koskevaksi. Mutta roomalaiset eivät ajatelleet koskaan tätä kokemustaan erityisesti sen olemuksen mukaisesti. Pikemminkin roomalaista *res*'in *realitasta* representoidaan myöhäiskreikkalaisen filosofian mukaisesti merkityksessä *ov*, *on*. *ov*, latinaksi *ens*, tarkoittaa läsnäolevaa esillä seisovana. *Res* tulee *ens*'iksi, läsnäolevaksi merkityksessä esiin-asetettu ja representoitu. Alunperin roomalaisittain koetun *res*'in omalaatuinen *realitas*, jonkin koskeminen, pysyy peitettynä, kun se on ymmärretty läsnäolevan olemukseksi. Aivan päinvastaisesti termi *res* tulee seuraavina aikoina, erityisesti keskiajalla, jokaisen *ens qua ens*'in, eli jokaisen tavalla tai toisella läsnäolevan merkiksi, vaikka läsnäoleva syntyy ja on läsnä vain representaatioissa, kuten *ens rationis*. Kuten sanan *res* kanssa, tapahtuu vastaavan termin *dinc* kanssa. Sillä *dinc* tarkoittaa kaikkea mikä tavalla tai toisella on. Sen mukaisesti mestari Eckhart käyttää sanaa *dinc* sekä Jumalasta että sielusta. Jumala on hänelle "*hoehste und oberste dinc*"⁸. Sielu on "*groz dinc*"⁹. Tämä ajattelemisen mestari ei suinkaan halua sanoa tällä, että Jumala ja sielu ovat samankaltaisia kuin kallionlohkare, joka on aineellisempi objekti. *Dinc* on tässä varovainen ja pidättyvä nimi jollekin, joka ylipäättään on. Niinpä mestari Eckhart sanoo Dionysius Areopagitan sanoilla: *diu minne ist der natur, daz si den menschen wandelt in die dinc, die er minnet*.¹⁰

Koska sana olio nimeää länsimaisen metafysiikan kielenkäytössä sen, mikä ylipäättään ja tavalla tai toisella on, muuttuu termin "olio" merkitys sen mukaisesti, mitä tulkintaan siitä mitä on — olevasta — sisältyy. Kant puhuu oliosta samalla tapaa kuin mestari Eckhart ja tarkoittaa tällä termillä jotakin mikä on. Mutta Kantilla se, mikä on, tulee representaation kohteeksi ja tämä representaatio tapahtuu inhimillisen mielen itsetietoisuudessa. Olio sinänsä tarkoittaa Kantille esinettä sinänsä. "Sinänsä olemisen" luonne merkitsee Kantille, että esine sinänsä on esine ilman viittausta inhimilliseen representaatioon, eli esine on ilman sitä, mikä siinä on "vastaan" ["Gegen"]¹¹, joka kaikkein ensimmäiseksi takaa tämän representaation. "Olio sinänsä" tarkoittaa, ankarasti kantilaisesti ajateltuna, esinettä, joka ei ole meille mitään, koska sen pitää olla ilman että se mahdollisesti on "vastaan". Se ei ole mikään esine inhimilliselle representaatiolle, joka esineen kohtaa.

Filosofiassa käytetyn termin "olio" yleinen merkitys on aikoja sitten kulutettu loppuun. Tämä merkitys, samoin kuin muinaissaksalaisen sanan *thing* merkitys, ei auta meitä hätätilanteessa vähääkään kokemaan ja riittävästi ajattelemaan sen olemuksen alkuperää, mitä ruukun olemuksesta nyt sanomme. Sitä vastoin pitää paikkansa, että *yksi* merkitysmomentti sanan *thing* vanhasta käytöstä, nimittäin "kerätä", sanoo jotakin siitä ruukun olemuksesta, joka aikaisemmin oli mielesämme.

Ruukku ei ole olio roomalaisittain ajatellun *res*'in mielessä eikä Keskiaikaisesti representoidun *ens*'in mielessä eikä lainkaan uudella ajalla representoidun esineen mielessä. Ruukku on olio sikäli kun se olioi. Vasta olion olioimisesta tapahtuu ja määräytyy myös ruukulle ominainen läsnäolevan läsnäoleminen.

Nykyään kaikki läsnäoleva on yhtä lähellä ja yhtä kaukana. Välimatkattomuus hallitsee. Mikään etäisyyksien supistaminen ja poistaminen ei tuo kuitenkaan läheisyyttä. Mitä on läheisyys? Löytääksemme läheisyyden olemuksen ajattelimme ruukku läheisyydessä. Etsimme läheisyyden olemusta ja löysimme ruukun olemuksen oliona. Mutta tässä löydössä huomaamme samalla läheisyyden olemuksen. Olio olioi. Olioiden se viivyttää maata ja taivasta, jumalia ja kuolevaisia; viivyttäen olio tuo kaikki Neljä niiden kaukaisuuksissa lähelle toisiaan. Tämä lähelletuominen on lähentämistä [Nähern]. Lähentäminen on läheisyyden olemus. Läheisyys lähentää kaukaista, ja juuri kaukaisena. Läheisyys varjelee kaukaisia. Kaukaisia varjellen oleilee läheisyys lähentämisessään. Sillä tavoin lähentäen läheisyys itse kätkeytyy ja pysyy tavallaan lähimpänä.

Olio ei ole läheisyydessä ikään kuin läheisyys olisi säilö. Läheisyys vallitsee lähentämisessä olion olioimisena.

Olio viivyttää olioiden kaikkein Neljän yhtenäisyyttä, maata ja taivasta, jumalia ja kuolevaisia, niiden toisiinsa yhdistävän neliyhteyden yhteentaitoksessa.

Maa on rakentaen kantava, raviten hedelmää tuottava, hoivaten vesistöjä ja kivilajeja, kasveja ja eläimiä.

Kun sanomme maa, silloin ajattelemme jo kolmea muuta kaikkien Neljän yhteentaitoksen mukaisesti.

Taivas on auringon kulku, kuun kierto, tähtikuvioiden loiste, vuodenaajat, päivän valo ja puolihämärä, yön pimeys ja kirkkaus, säiden suosio ja epäystävällisyys, eetterin pilvien kulku

ja sinertävä syvyys.

Kun sanomme taivas, silloin ajattelemme jo kolmea muuta kaikkien Neljän yhteentaitoksen mukaisesti.

Jumalat ovat jumaluuden merkinantavia viestintuojia. Näiden kätkeyttä ohjauksesta ilmestyy jumala olemuksessaan, joka estää vertailemasta häntä läsnäolevaan.

Kun mainitsemme jumalat, silloin ajattelemme jo kolmea muuta kaikkien Neljän yhteentaitoksen mukaisesti.

Kuolevaisia ovat ihmiset. He ovat kuolevaisia, koska he voivat kuolla. Kuoleminen tarkoittaa: osata kuolema kuolemana. Vain ihminen kuolee. Eläin menehtyy. Eläimellä ei ole kuolema kuolemana edessään eikä takanaan. Kuolema on tyhjyyden lipas, nimittäin sen, mikä missään suhteessa ei koskaan ole mitään pelkästään olevaa, mutta mikä sittenkin on, jopa itse olemisen salaisuutena. Tyhjyyden lippaana kuolema kätkee olemisen olennan itseensä. Tyhjyyden lippaana kuolema on olemisen kätkö. Emme kutsu nyt kuolevaisia kuolevaisiksi, koska heidän maallinen elämänsä päättyy, vaan koska he osaavat kuoleman kuolemana. Kuolevaiset ovat mitä ovat kuolevaisina, olemisen kätkössä olevina. He ovat oleva suhde olemiseen olemisena.

Metafysiikka sitävastoin representoi ihmisen eläimenä, eliönä. Myös silloin, kun *ratio* määrää *animalitas*'ta, jää ihminen määritetyksi elämän ja elämän-kokemisen mukaisesti. Järjellisen eliön on ensin tultava kuolevaiseksi.

Kun sanomme: kuolevaiset, silloin ajattelemme jo kolmea muuta kaikkien Neljän yhteentaitoksen mukaisesti.

Maa ja taivas, jumalat ja kuolevaiset kuuluvat yhteen, itsestään käsin toisiinsa yhdistettyinä, yhtenäisen neliyhteyden yhteentaitoksen mukaisesti yhdessä. Jokainen Neljästä heijastaa omalla tavallaan taas muiden olemusta. Näin jokainen heijastuu omalla tavallaan takaisin itseensä kaikkien Neljän yhteentaitoksen sisällä. Tämä heijastuminen [Spiegeln] ei ole jäljennöksen esittämistä. Valaisten jokaista Neljästä, omistaa [ereignen]¹² heijastuminen näiden olemuksen toisilleen yksinkertaisessa yhteenkuulumisessa. Kun jokainen Neljästä heijastaa tällä tavoin tapahtuen ja valaisten, ne pelaavat [spielt sich] itsensä toisilleen. Tapahtuva heijastuminen vapauttaa jokaisen Neljästä omaansa, mutta sitoo nämä vapautetut niiden olemuksellisen yhteyden yhteentaitokseen.

Vapaaseen sitova heijastaminen on leikkiä [Spiel], joka uskoo jokaisen Neljästä toisilleen näiden yhteenliitokseen [Vereignung] sisältyvän laskostavan seisahduksen mukaisesti. Mikään Neljästä ei tarraudu yksinäiseen erityisyyteensä. Pikemminkin jokainen Neljästä on yhteenliitoksessaan lunastettu [enteignen] itseensä. Tämä lunastava yhteenliitos on neliyhteyden heijastusleikki [Spiegel-Spiel des Geviertes]. Sen mukaisesti on uskottu Neljän yhteentaitos.

Kutsumme maan ja taivaan, jumalien ja kuolevaisten yhteentaitoksessa tapahtuvaa heijastusleikkiä maailmaksi. Maailma on samalla kun se maailmoi. Tämä tarkoittaa: maailman maailmoiminen ei ole muulla tavoin selitettävissä eikä tutkittavissa. Mahdottomuus ei ole siinä, että inhimillinen ajattelumme on kykenemätön sellaiseen selittämiseen ja perustelemiseen. Pikemminkin maailman maailmoimisen selittämättömyys ja perustelemattomuus perustuu siihen, että jotkin sellaiset kuin syyt ja perustat maailman maailmoimiselle jäävät vieraaksi. Niin pian kuin inhimillinen ymmärrys vaatii tässä selittämistä, se ei ylitä maailman olemusta, vaan putoaa ylhäältä maailman olemuksen alle. Inhimillinen selitystahto ei ylipäättään yletä maailmoimisen yhteentaitoksen yksinkertaisuuteen. Kaikki Neljä yhdistettynä ovat jo olemuksessaan tukahdutettuja, jos niitä representoidaan vain erillisenä todellisuena, vaikka niitä pitäisi tutkia toistensa kautta ja selittää

toisistaan.

Neliyhteyden ykseys on neliämistä [Vierung]. Neliäminen ei tapahdu suinkaan niin, että se sisältää kaikki Neljä, ja että se nämä sisältävänä lasketaan vasta jälkikäteen näihin mukaan. Neliäminen ei lopu myöskään siihen, että kaikki Neljä, kun kerran ovat esillä, ovat yksinomaan vierekkäin.

Neliäminen on olemassa heijastusleikkinä, jossa toisilleen uskotut Neljä tapahtuvat yksinkertaisesti. Neliäminen on olemassa maailman maailmoimisena. Maailman heijastusleikki on tapahtumisen piirileikkiä [Reigen des Ereignens]¹³. Siksi piirileikki ei myöskään tartu [umgreift] kaikkiin Neljään niin kuin rengas [Reif]. Piirileikki on kehrä [Ring], joka kehkeytyy [ringt] leikkimällä heijastuksena. Tapahtuen se valaisee kaikki Neljä yhteentaitoksensa loisteseen. Kehrä loistaa ja sovitaa kaikkialla avoimen Neljän niiden olemuksen arvoitukseen. Näin maailman kehkeytyvän heijastusleikin koottu olemus on kehkeymä [Gering]¹⁴. Heijastaen leikkivän kehrän kehkeymässä taipuvat kaikki Neljä yhtenäisyyteensä ja sittenkin kukin omaan olemukseensa. Näin taipuisina ne yhdistävät myöntyen, maailmoiden maailman.

Vanhassa saksan kielessämme 'ring' ja 'gering' tarkoittavat taipuvaa, taottavaa, joustavaa, myöntyvää, kevyttä. Kehrän kehkeymänä maailmoivan maailman heijastusleikki purkaa kaikki Neljä yhtenäisenä omaan myöntyvään olemukseensa kehkeytymään [Ringe]. Kehkeytymän kehkeymän heijastusleikistä tapahtuu olion olioiminen.

Olio viivyyttää neliyhteyttä. Olio olioi maailmaa. Jokainen Olio viivyyttää neliyhteyttä maailman yhteentaitoksen kulloisenkiin hetkeen.

Kun annamme olion olla olioimisessaan maailmoivan maailman mukaisesti, ajattelemme oliota oliona. Tällä tapaa ajattelun sallimme olion maailmoivan olemuksen koskea itseämme. Näin ajatellen olemme olion oliona kutsumia. Olemme — sanan ankarassa merkityksessä — edellytetyt [Be-Dingen]¹⁵. Me olemme jättäneet taaksemme kaiken julkean edellytyksettömyyden.

Kun ajattelemme oliota oliona, niin päästämme olion olemuksen alueelle, josta se on. Olioiminen on maailman lähentämistä. Lähentäminen on läheisyyden olemus. Sikäli kun varjelemme oliota oliona, asumme läheisyyttä. Läheisyyden lähentäminen on maailman heijastusleikin varsinainen ja ainoa ulottuvuus.

Läheisyyden jääminen pois kaikessa etäisyyksien poistamisessa on saattanut herruuteen välimatkattomuuden. Läheisyyden jäädessä pois jää olio esittämässämme mielessä oliona hävitetyksi. Mutta milloin ja miten oliot ovat olioita? Näin kysymme välimatkattomuuden herruuden keskellä.

Milloin ja miten oliot ilmenevät olioina? Eivät ihmisen keinoilla. Eivät myöskään ilman kuolevaisten valppautta. Ensimmäinen askel sellaiseen valppauteen on askel takaisin vain representoivasta eli selittävästä ajattelusta muistelevaan ajattelemiseen [andenkende Denken]¹⁶.

Askel ajattelusta takaisin toiseen ei varmasti ole ole pelkkää asenteen muutosta. Sellaista se ei voi olla jo senkään vuoksi, koska kaikki asenteet muutoksen tavat mukaanlukien jäävät vangituiksi representoivan ajattelun piiriin. Askel takaisin erottautuu pelkästä asenteen muutoksesta. Askel takaisin saavuttaa olinpaikkansa vastaamisessa, joka maailman olemuksen puhutellessa maailman olemuksessa, vastaa itsessään tähän puhutteluun. Pelkkä asenteen muutos ei saa millään tavalla aikaan olion ilmenemistä oliona. Sellaista ei voida myöskään millään tavalla vain muuttaa olioksi, joka esiintyy nyt välimatkattomuudessa esineenä. Olio ei myöskään ilmene oliona sillä tavoin, että me vain väistämme esineitä ja muistamme entisiä vanhoja esineitä, jotka ehkä ker-

ran olivat tulossa olioiksi ja jopa olemaan olioina läsnä.

Se mikä tulee olioiksi tapahtuu maailman heijastusleikin kehkeytymästä. Vasta kun maailma, ilmeisesti äkkiä, maailmana maailmoi, loistaa kehrä, josta maan ja taivaan, jumalien ja kuolevaisten kehkemä riistäytyy yhteentaitoksensa kehkeytymään

Tämän kehkeymän mukaisesti on olioiminen itse vaatimattomaa [gering] ja kulloinkin hetkellinen olio mukautuu olemukseensa vaatimattomasti myöntyen. Olio on vähäinen [Ring]: ruukku ja penkki, polku ja aura. Mutta olio on omalla tavallaan myös puu ja lammikko, puro ja vuori. Olioita ovat haikara ja kauris, hevonen ja sonni kukin hetkellisesti omalla tavallaan olioiden. Olioita ovat peili ja solki, kirja ja kuva, kruunu ja risti kukin hetkellisesti omalla tavallaan olioiden.

Mutta oliot ovat vähäisiä ja vaatimattomia myös lukumäärässä, verrattuna kaikkialla yhtä käypien esineiden suunnattomaan määrään, verrattuna ihmiseliöiden suunnattomaan määrään.

Vasta ihmiset kuolevaisina saavuttavat asuen maailman maailmana. Vain se mikä maailmasta kehii, tulee kerran olioiksi.

Viitteet

- [Kirjaimellisesti: seisoo itsessään.]
- [Olen kääntänyt sanan 'Ding' olioiksi. Myös 'Gegenstand' voidaan kääntää perinteisesti 'olioiksi'. Heidegger tuo nyt kielen tasolla kuitenkin alustavasti esiin eron 'olion' ja 'esineen' välillä. Olio kuten ruukku on itse itsessään, kantaa itsensä, seisoo itsenäin (Selbst-stand). Esine on puolestaan jotakin, joka ei ole itsessään: se on vastaan (gegen). Se on siis jotakin, joka on tai seisoo (stehen) subjektia vastassa (gegen) ja on tässä kohteena tai objektina (Gegen-stand). Näin ollen suomen jälkimmäisen esineeksi, joka sana kertoo jonkin olevan edessä tai esillä: 'esi-ne'. 'Olio' on puolestaan itsessään, on. On huomattava, että tämä alustava huomio ei vielä riitä Heideggerille olion "määrittämiseksi".]
- ['Vorstellen' ja substantiivimuoto 'Vorstellung' viittaa heideggerilaisittain tapaan, jolla subjekti asettaa (stellen) objektin/kohteen esiin tai eteensä (vor). Perinteinen suomennos on 'mielle'. Vesa Jaaksi on "Tekniikan kysymisessä" kääntänyt kyseisen teosanan 'kuvittelemiseksi': 'rakentaa mielessään kuvia'. Päädyn käyttämään tässä muotoa representaatio tuodakseni esille tämän eteen/esille asettaminen, joka tulee Heideggerilla esineen kohdalla tärkeäksi. Ks. myös Jaaksin nootti 1, s. 44 (niin & näin 2/94).]
- ['Herstellen' ja sen johdannaiset suomennetaan tässä kontekstista riippuen joko sanakirjamuodossa valmistamiseksi tai tarkemmin esiin asettamiseksi (Her-stellen)]
- [Heidegger käyttää seuraavassa runsaasti vanhahtavia 'wesen'-pohjaisia sanoja. Tämän verbin perusmerkitys on 'olla'. Heideggerille tämä sana tuo esiin erityislaatuisen olemisen tavan tapahtumaluonteessaan. Se vaikuttaa myös sanassa 'ole-

mus': 'Wesen', joka ei siis Heideggerille tarkoita mitään substantiaalista olemusta, *essentiaa*, vaan pikemminkin juuri olemisen tapahtumaluonteeseen liittyvää olemista. Kun Heidegger kysyy olemusta, hän ei kysy kohteen 'mitä'-luonnetta, vaan kiinnittyy 'on'-saan. Aktiivimuodossa 'wesen' suomennetaan seuraavassa sekä sanalla 'on', jolloin sen erityinen merkitys käännöksessä häviää, että runollisemmin sanalla 'oleilla'. Substantiivimuoto 'Wesende' suomennetaan puolestaan sanalla 'olenta'. Ks. sanan 'wesen' suomentamisesta myös Hannu Siveniuksen suomennosta Heideggerin esitelmästä *Taideteoksen alkuperä*, s. 92, n. 1.)

- [Sanan 'Geviert' normaali merkitys on 'nelinkertainen', 'neljään osaan jaettu', 'neli-osainen' tai 'nelikulmainen'. Etuliite 'ge' korostaa sitä, että maa, taivas, jumalat ja kuolevaiset kerääntyvät yhteen: vrt. ed. 'Ge-birge' (vuoret kerääntyvät yhteen vuoristoksi). 'Geviert' ilmaisee siis Neljän yhteenkerääntymistä, neliyhteyttä.]
- ['Einfalt' tarkoittaa normaalisti 'yksinkertaista', mutta koostuu jonkin taitumisesta tai laskostumisesta kokoon (falt) yhdeksi (ein). Adjektiivimuoto 'einfältig' saa suomennoksen 'yksinkertainen'.]
- ["korkein ja ylin 'olio'"]
- ["suuri 'olio'"]
- [Rakkauden luonne on sellainen, että se muuttaa ihmisen 'olioiksi' joita hän rakastaa.]
- [Ks. ed. viite sanasta 'Gegenstand'.]
- [Heideggerin tärkeät ilmaisut 'Ereignen' ja 'Ereignis' käännetään tavallisesti tapahtumiseksi tai tapahtumaksi, kuten myös tässä suomennoksessa. Sana pitää sisällään kuitenkin myös omistuksen: 'eigen' viittaa omaan ja teosana 'eigen' merkitsee 'omistaa jollekin'. Sikäli kun etuliite 'er' ilmaisee johonkin tilaan saattamista tai päämäärän tai tuloksen saavuttamista, voidaan termi 'ereignen' ymmärtää myös jonkin saattamisena omaan tilaansa, olemukseensa.]
- [Heidegger purkaa sanaa 'Ereignen' edelleen. Omistamisen lisäksi sanaan sisältyy erilaiset 'Reigen' ja 'Ring'-tyyppiset johdannaiset osoittaen tapahtumisen pakotonta ja säännötöntä luonnetta leikkinä ja karkelona ja tämän kehkeytymistä (ringen).]
- [Sana 'Gering' – 'kehkeymä' muodostuu siis samalla tavalla kuin sanat 'Ge-birge' ja 'Ge-viert'. Vrt. ed.]
- [Saksan verbi 'bedingen' tarkoittaa refleksiivisenä vaatimista, itselleen varaamista, sitoutumista, olemista edellytyksenä: 'bedingt' – 'jostakin riippuva' Heidegger irroittaa näkyville 'olioimisen'. Näin 'Be-Dingen' tarkoittaisi kirjaimellisesti: 'olioituja'.]
- [Heideggerilla 'Andenken' merkitsee ajattelemista erityisellä pieteteillä, jossa kunnioitetaan ja arvostetaan ajattelemisen kohdetta, varsinkin historiallisessa mielessä ja modernina aikana unohduksen vallitessa.]

